
ŠKOLNÍ PROGRAM EVVO

GYMNÁZIUM V. NOVÁKA J. HRADEC

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY

Název školy: Gymnázium V. Nováka, Jindřichův Hradec, Husova 333

Struktura školy: gymnázium, studijní obor 79-41-K/401 Gymnázium – všeobecné (4-leté), obor 79-41-K/81 Gymnázium – všeobecné (8-leté)

Adresa školy: Husova 333, 377 01 Jindřichův Hradec, ČR

Telefon: 384361253

E-mail: sekretariat@gvn.cz

Internetové stránky: <http://ww.gvn.cz>

Ředitel školy: Mgr. Miloslav Vokáč

Zástupce ředitele: Mgr. Miloš Maxa

Koordinátor EVVO: Mgr. Jan Fiala, Ph.D.

Telefon koordinátora: 737480218

E-mail koordinátora: fjih@post.cz

Pedagogů celkem: 44

Zřizovatel: Krajský úřad Jihočeského kraje, České Budějovice

Adresa zřizovatele: U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice

E-mail zřizovatele: posta@kraj-jihocesky.cz

ZPRACOVATEL ŠKOLNÍHO PROGRAMU EVVO

Zpracovatel: Mgr. Jan Fiala, Ph.D.

Vzdělání: VŠ, učitelství pro střední školy, obor: matematika – německý jazyk

VŠ, doktorský studijní program Pedagogika

Vyučované předměty: matematika, německý jazyk, EVVO

Koordinátor EVVO: ano

CÍLOVÁ SKUPINA STUDENTŮ

Studenti osmiletého studijního oboru Gymnázium všeobecné (79-41-K/81) a čtyřletého studijního oboru Gymnázium všeobecné (79-41-K/401)

VERZE DOKUMENTU

1.0

PLATNOST DOKUMENTU

od 1.9.2009

OBSAH	2
ÚVOD	3
KONCEPCE TVORBY ŠKOLNÍHO PROGRAMU EVVO NA GVN	4
<i>Popis školy</i>	4
<i>Analýza podmínek školy (SWOT analýza) pro stanovení dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO</i>	5
<i>Analýza pracovního prostředí organizace</i>	7
<i>Charakteristika pedagogického sboru</i>	8
<i>Analýza stávajících dokumentů školy</i>	8
<i>Metodologie zpracování dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO</i>	10
<i>Strategické směry rozvoje EVVO na škole</i>	10
<i>Vize školy v oblasti EVVO</i>	11
ŠKOLNÍ PROGRAM EVVO NA OBDOBÍ 2009-2019	12
<i>Dlouhodobé cíle školy v oblasti EVVO</i>	12
<i>Ekologizace provozu školy</i>	12
<i>Kompetence EVVO rozvíjené podle stanovených cílů EVVO na GVN</i>	12
<i>Průřezová témata vztahující se k EVVO podle ŠVP NOVA DOMUS</i>	13
<i>Prostředky k zabezpečení dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO</i>	13
<i>Materiálně-technické zabezpečení dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO</i>	15
<i>Hodnocení naplňování dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO</i>	15
<i>Spolupráce s ostatními organizátory aktivit EVVO</i>	16
<i>Pravidla spolupráce koordinátora EVVO s vedením školy, pedagogickým sborem a širší veřejností</i>	16
<i>Návrhy implementace dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO do oficiálních dokumentů školy</i>	17
<i>Vzdělávání pedagogických a nepedagogických pracovníků školy v oblasti EVVO</i>	17
<i>Výběr z použité literatury</i>	18

Úvod

Předkládaný materiál je školní program EVVO na Gymnáziu V. Nováka v Jindřichově Hradci.

Ve školním programu EVVO jsou představeny dlouhodobé cíle školy v oblasti EVVO na období 2009-2019 a způsoby jejich naplňování a hodnocení. Naznačeny jsou dále návrhy implementace sestaveného školního programu EVVO do oficiálních dokumentů školy. Program školy v oblasti EVVO je zakončen výběrem z použité literatury. Školní program EVVO je východiskem pro sestavování školního programu EVVO pro příslušný školní rok.

Text práce byl sestaven tak, aby byla dosažena vysoká míry terminologické jednotnosti s dostupnou pedagogickou literaturou a významové pregnantnosti jeho obsahu. Školní program EVVO byl vytvořen ve spolupráci učitelů, vedení školy a žáky. Dokument je určen především učitelům a vedení školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům školy, žákům školy a jejich rodičům.

Dokument koresponduje se školním vzdělávacím programem NOVA DOMUS Gymnázia V. Nováka. Program EVVO na GVN je určený k vnitřní potřebě organizace.

Mgr. Jan Fiala, Ph.D.
V Jindřichově Hradci, 31. srpen 2009

KONCEPCE TVORBY ŠKOLNÍHO PROGRAMU EVVO NA GVN

Dlouhodobý cíl školy v oblasti EVVO je zde chápán jako žádoucí stav ve vytyčených oblastech EVVO u absolventů školy.

Dlouhodobé cíle školy v oblasti EVVO byly sestaveny z výsledků těchto kroků:¹

- Popis výchozí situace, tj. popis školského zařízení z prostorového, technického, materiálního a energetického hlediska, a priority školy v oblasti výchovy a vzdělávání
- Analýza podmínek školy vzhledem k EVVO metodou zainteresovaných skupin a její výsledky
- Charakteristika pedagogického sboru
- Analýza stávajících dokumentů školy vzhledem k EVVO a její výsledky
- Metodologie tvorby a zpracování dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO
- Formulace vizí v oblasti EVVO
- Formulace strategií v oblasti EVVO
- Formulace dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO
- Formulace prostředků k dosažení stanovených dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO

V rámci zpracování dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO nebyla provedena finanční analýza organizace.

Uvedené body lze shrnout do tří základních fází:

- fáze přípravná - důkladné promyšlení způsobů, jak formulovat dlouhodobé cíle školy v oblasti EVVO (školní roky 2007/2008 a 2008/2009), jejich vlastní charakteristika (převážně školní rok 2008/2009)
- fáze realizační – naplňování dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO
- fáze ověřovací - ověření stanovených cílů a jejich případná korekce podle vyhodnocení objektivně ověřitelných ukazatelů, které byly k jednotlivým dlouhodobým cílům přiřazeny

Dlouhodobé cíle školy v oblasti EVVO byly zpracovány, diskutovány a nakonec prosazeny během školního roku 2008/2009.

Popis školy

Výuka je zaměřena na dosažení kvalitního všeobecného vzdělání s dobrou úrovní jazykové přípravy. Cílem je řádná příprava na další studium na vyšších a vysokých školách v ČR i v zahraničí. Průměrně 80% studentů odchází studovat na vysoké školy. V posledních letech se absolventi uplatňují i přímo po ukončení školy v nejrůznějších podnikatelských směrech, v bankovníctví, v informačních systémech, ve státní správě apod. Široký rozsah vzdělání jim umožňuje poměrně rychlé zapracování v řadě oborů.

Všeobecné vzdělávání je organizováno ve dvou formách studia. Čtyřleté gymnázium je určeno pro absolventy devátých tříd základních škol. Osmileté gymnázium je určeno pro žáky pátých tříd základních škol. Obě formy studia končí maturitní zkouškou z českého jazyka, cizího jazyka a dvou dalších předmětů dle volby a potřeby žáka. Obě formy poskytují úplné všeobecné středoškolské vzdělání s vyváženou humanitní i přírodovědnou složkou.

Hlavní oblasti studia

A) Humanitní vzdělání - Živé jazyky - angličtina, němčina, ruština, francouzština, španělština. Konverzacím v jazycích vyučují rodičí mluvčí. Latina - jako volitelný, nebo nepovinný předmět. Ostatní společenskovední obory, historie, zeměpis a další.

B) Přírodovědné vzdělání - Matematika, fyzika, biologie, chemie a deskriptivní geometrie. Studium většiny předmětů lze prohloubit ve volitelných seminářích a praktických cvičeních.

C) Počítače, informatika a výpočetní technika - Po všeobecné přípravě se výuka rozděluje do dvou volitelných směrů: uživatelský kurs zaměřený na využití počítačů zejména v podnikatelské praxi a technická skladba počítače, porozumění činnosti základních prvků a základy programování.

D) Výchovy - Estetická výchova ve složkách hudební, výtvarná a dramatická výchova s možností rozšířeného učebního plánu a maturity. Tělesná výchova doplněná o zimní lyžařské kursy, letní sportovní kursy a celoroční plavecký výcvik.

Na škole se učí celkem cca 500 žáků.

¹ Inspirací pro koncepci byly vybrané kapitoly publikace .

Škola je situována blízko středu města. Budova je obklopena parkem a hraničícími komunikacemi. Přírodní plochy jsou vůči budově v dosahu: městské přírodní plochy – park Husovy sady, naučné přírodní stezky nebo řada chráněných maloplošných přírodních území apod. Škola disponuje parkovou zahradou, která není v zahradnické údržbě. Zahrada není využívána ke školním ani mimoškolním účelům.

Materiální vybavení školy není pro realizaci EVVO dostatečné, chybí základní didaktické pomůcky především z ekologie. K dispozici jsou jen drobné učební pomůcky. Velmi kvalitní jsou sbírky biologie. Za kvalitní lze také označit technické zázemí výuky: jsou k dispozici dobře vybavené počítačové učebny, přenosné počítače, dataprojektory a zpětné projektory.

Gymnázium V. Nováka má zpracován energetický audit.

Analýza podmínek školy (SWOT analýza) pro stanovení dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO

Analýza podmínek školy pro stanovení dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO byla výchozím bodem pro formulaci dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO. Tabulka ukazuje výsledky SWOT analýzy, které vycházejí z provedeného dotazníkového šetření a z rozhovorů s některými učiteli a vedením školy.

1. Silné stránky	2. Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ blízkost významných kulturních památek a přírodních krás (např. CHKO Třeboňsko, PR Jindřišské údolí) ▪ blízkost a dostatek zeleně v okolí školy ▪ dobře vybavená učebna ICT, blízký vztah učitelů k dostupné informační a telekomunikační technologii ▪ dosud úspěšná spolupráce s místními ekologickými sdruženími a některými institucemi místní samosprávy (o.s. Hamerský potok) ▪ dobrá spolupráce s ostatními školními zařízeními ve městě ▪ pozitivní ohlas místních médií na realizované akce v EVVO ▪ aktivní koordinátor ▪ úspěšné vzdělávání koordinátora v oblasti EVVO ▪ volnost koordinátora ve volbě vhodných témat EVVO ▪ dobrá spolupráce s vybranými pedagogickými pracovníky školy ▪ pestrá nabídka vzdělávacích akcí pro učitele i žáky v oblasti EVVO ▪ vyučovací hodiny některých předmětů probíhají často v přírodním prostředí ▪ podkrovní přestavba školy přispívající k ekologizaci provozu školy ▪ aktivní žáci v různých oborech lidské činnosti ▪ žáci ochotní se podílet na organizaci krátkodobých a dlouhodobých projektů v oblasti EVVO ▪ všeobecné zaměření vzdělávání na škole 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ malý prostor ve výuce pro realizaci akcí EVVO ▪ často nelze kontrolovat naplňování plánu EVVO v jednotlivých předmětech ▪ žáci někdy nejsou ochotni podpořit akce EVVO naplánované na dobu mimo vyučování ▪ rodiče nedostatečně podporují účast žáků na ekologicky zaměřených akcích školy ▪ nedostatečné vybavení učeben a ostatních prostor budovy školy živou zelení ▪ absence učebnic ekologie a jiné literatury v žákovské a učitelské knihovně ▪ koordinátor není za práci v EVVO hodnocen ▪ s problémy fungující systém třídění odpadů
3. Příležitosti	4. Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ▪ další vzdělávání učitelů v oblasti EVVO ▪ optimalizace systému třídění odpadů ▪ UNESCO aktivity na škole ▪ dosud nevyužitá plocha v prostorách školy ▪ zpřesňování implementace vybraných témat EVVO do jednotlivých vyučovacích předmětů ▪ programy středisek ekologické výchovy ▪ rozšíření informací v oblasti EVVO na webových stránkách školy ▪ vytvoření informačního místa EVVO pro žáky (eventuálně i učitele) ▪ instalace solárního systému na ohřev teplé užitkové vody do budovy školy, snaha o získání dotace 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zpochybňování významu EVVO ostatními učiteli ▪ snižování konkrétní podpory koordinátora strany učitelů a vedení školy ▪ snižování zájmu žáků o problematiku EVVO

<ul style="list-style-type: none">▪ kvalitní sbírky biologie▪ výborné sportovní zázemí pro žáky ve městě▪ široká nabídka kurzů a školení obecně prospěšných i jiných veřejných organizací pro žáky i učitele▪ zlepšení klima školy▪ nákup literatury s tématy EVVO▪ tvorba a úpravy ŠVP a dalších dokumentů školy▪ samostatný povinný/nepovinný vyučovací předmět environmentální výchova▪ využití dotačních programů v oblasti ekologie	
---	--

Analyza pracovního prostředí organizace

V následující tabulce zainteresovaných skupin je zhodnocen jejich možný vliv na rozvoj školy v oblasti EVVO.

Skupina	Zájmy skupiny vzhledem k cílům EVVO na škole	Vliv skupiny ²	Priorita skupiny
Primární zainteresované skupiny:			
Žáci 1. ročníku	<ul style="list-style-type: none"> - prakticky zaměřené environmentální vzdělávání a výchova formou exkurzí, projektů, kurzů - změny programové nabídky EVVO - sebepoznávání a seberozvoj - péče o živou zeleň ve škole 	+/-	2
Žáci ostatních ročníků	<ul style="list-style-type: none"> - prakticky zaměřené environmentální vzdělávání a výchova formou exkurzí, projektů, kurzů - změny programové nabídky EVVO - sebepoznávání a seberozvoj - péče o živou zeleň ve škole 	+/-	1
Žáci posledního ročníku	<ul style="list-style-type: none"> - prakticky zaměřené environmentální vzdělávání a výchova formou exkurzí, projektů, kurzů - změny programové nabídky EVVO - sebepoznávání a seberozvoj - péče o živou zeleň ve škole 	+/-	3
Učitelé	<ul style="list-style-type: none"> - kvalitní programová nabídka EVVO - vhodná témata EVVO a vhodné způsoby realizace v jednotlivých předmětech - zvýšená účast žáků na akcích EVVO - rozvoj pedagogických dovedností a charakteristik osobnosti učitele (selektivně) - péče o živou zeleň ve škole 	+	1
Vedení školy	<ul style="list-style-type: none"> - kvalitní programová nabídka EVVO - minimalizace finančních nákladů vynaložených školou na akce EVVO - podpora dalšího vzdělávání v oblasti EVVO - podpora žádostí o dotační programy v oblasti EVVO - zvýšená účast žáků na akcích EVVO - podpora mediálního ohlasu školy - růst prestiže školy, ke které mohou akce EVVO přispět - ekologizace provozu školy, snížení energetické náročnosti školy (solární panely na ohřev TUV) 	+/-	2
Školník	<ul style="list-style-type: none"> - ekologizace provozu školy - funkční systém odpadového hospodaření - úprava estetického prostředí školy 	+/-	2
Uklízečky	<ul style="list-style-type: none"> - snížení stupně znečištění prostor budovy GVN - funkční systém odpadového hospodaření - vytříděný odpad v koších určených k separaci - udržování živé zeleně ve škole 	+/-	2
Pracovníci školní jídelny	<ul style="list-style-type: none"> - ekologizace provozu školy - zdravá a pestrá strava 	+/-	3

² Význam symbolů vlivu skupiny: + možný pozitivní dopad; - možný negativní dopad; +/- možný pozitivní a negativní z různých pohledů; ? nejisté. Škála priority skupiny: 1-5, 1 je nejvyšší priorita

Sekundární zainteresované skupiny:			
Rodiče žáků	- kvalitní a pestrá programová nabídka EVVO - minimalizace nákladů vynaložených žáky na akce EVVO - rozvoj osobnostních kvalit, dovedností a schopností dětí	?	3
OS Hamerský potok	- programová podpora akcí EVVO - spolupráce se školními zařízeními	+	2
Jiná vzdělávací zařízení, školy v J. Hradci	- podpora připravených projektů	+	2
Město	- materiální, technická a personální podpora akcí EVVO - naplňování koncepce města v oblasti EVVO	+	2
Kraj	- materiální, technická a personální podpora akcí EVVO - naplňování krajské koncepce EVVO	+	2

Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor školy má 44 členů, z toho je 16 mužů. Všichni učitelé mají postačující kvalifikaci pro výkon své práce. Koordinátor EVVO absolvoval roční specializační studium pro školní koordinátory EVVO.

EVVO se škola věnuje dlouhodobě. Od začátku školního roku 2007/2008 je ustanovena funkce koordinátora EVVO. Od počátku koordinátor prosazuje zařazení akcí v rámci EVVO do dění na škole, snaží se dále vzdělávat v ekologii a příbuzných vědách a navrhuje obsah i způsob realizace EVVO na škole. Vybraní učitelé se zúčastňují vzdělávacích akcí zaměřených na ekologii a příbuzná témata. Škola jednou za tři roky organizuje krajské kolo olympiády v ekologii. Na závěr každého školního roku je zpracována závěrečná zpráva o realizaci EVVO v příslušném školním roce.

Analýza stávajících dokumentů školy

Analýza dokumentů školy pro stanovení dlouhodobých cílů školy v EVVO proběhla u těchto dokumentů:

- ŠVP NOVA DOMUS
- Organizační řád školy, Školní řád
- Minimální preventivní program v oblasti prevence sociálně patologických jevů

GVN má zpracován školní vzdělávací program NOVA DOMUS pro 8-leté a 4-leté studium.

Ve ŠVP NOVA DOMUS 01/2007 pro osmileté všeobecné studium je EVVO explicitně zachycena. Průřezovým tématem, které naplňuje EVVO na škole v rámci ŠVP, je Environmentální výchova, které je realizováno integrací do klasické výuky podle jednotlivých ročníků. Hlavními tématy jsou: ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí a vztah člověka k prostředí.

Všechna témata prolínají všemi ročníky. Témata představují cíl strategického směru č. 1, jímž je dlouhodobý cíl č. 1 školy v oblasti EVVO.

K naplňování dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO přispívají také další průřezová témata: člověk a společnost, člověk a příroda, člověk a zdraví a umění a kultura.

Konkretizace průřezového tématu Environmentální výchova v jednotlivých předmětech:

- český jazyk: lidová slovesnost a příroda, člověk a příroda, příroda a dobrodružství, život dětí v jiných zemích, cestování, životní prostředí a vztah člověka k němu,
- cizí jazyky: lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí, základní podmínky života, ekosystémy, sport, zdravý životní styl, srovnání životních podmínek v ČR a cizí zemi, ochrana životního prostředí v místě bydliště
- matematika: užití matematických aplikací při řešení problémů životního prostředí, popis stavu životního prostředí, slovní úlohy s ekologickou tematikou, matematický (statistický) popis stavu společnosti a jejich fenoménů, interpretace grafů

- fyzika: zdroje energie na Zemi, obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie, princip výroby elektrické energie, dopad výroby elektrické energie na stav životního prostředí, jaderná energetika – klady a zápory, spotřeba energie, udržitelný rozvoj, základy meteorologie, nestandardní změny počasí a klimatu, stav ovzduší v ČR, znečištění ovzduší, exhalace, freony, ozónové díry, škodlivý vliv UV záření, vznik eroze, ekologický rozměr silniční dopravy, globální oteplování Země, skleníkový efekt, ochrana sluchu
- chemie: směsi (voda, vzduch), koloběh vody, základní podmínky života, čistota vody a vzduchu jako globální problém, ochrana vody a ovzduší, pH vody a její vliv na živé organismy, kyselý dešť, smog, význam tropických deštných pralesů, ozónová vrstva a její poškozování, osobní zodpovědnost za stav čistoty vody a vzduchu, likvidace úniku ropných a jiných škodlivých látek, škodlivé látky a manipulace s nimi, látky ohrožující životní prostředí, znečištění životního prostředí, solení silnic v zimním období, doprava, hromadná doprava ve městech, hnojiva a jejich rizika, sběr a třídění odpadů, plasty
- biologie: základy ekologie jako vědy, rozmanitost přírody, citový vztah k přírodě, péče o zdraví, rizika léčiv, lesní ekosystémy a jejich ochrana, emise, imise, indikátory čistoty ovzduší, stavy narušující rovnováhu v přírodě, péče o domácí zvířata, problémy rybníkářství, problémy velkých vodních ploch, potravinové zdroje, léčivé rostliny, umělé ekosystémy, ekosystém louka, ochrana přírody, klasifikace chráněných území, chráněné druhy, principy udržitelného rozvoje, ochrana přírodního a kulturního prostředí (UNESCO), geneticky upravené potraviny
- zeměpis: základní podmínky života, význam vody pro život, zásoby vody na Zemi, kvalita ovzduší, oteplování, ekosystémy a jejich ochrana, klimatické změny, problémy životního prostředí, vztah člověka a prostředí, druhová rozmanitost, životní prostředí regionu, ekologické problémy oceánů a moří, přírodní zdroje, osídlování Země, sídliště, globalizace, lidská populace, vliv osídlení na krajinu, obživa obyvatelstva, suroviny pro textilní a potravinářský průmysl, TUR, civilizační choroby, zdravý životní styl, vliv hospodářství na krajinu, doprava, průmysl, geologická stavba Země
- dějepis: člověk a příroda v dějinách lidstva, příroda a první civilizace, dopad průmyslové revoluce na přírodu
- občanská výchova: lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí, globální problémy lidstva, globalizace, člověk a jeho zdraví, látky škodlivé pro člověka
- informatika: využití programů k práci v EVVO, internet a jeho služby, vyhledávání informací o životním prostředí, instituce zabývající se ochranou přírody a krajiny, tvorba prezentací
- hudební výchova: vztah člověka k přírodě, umění přírodních národů
- výtvarná výchova: vztah člověka k přírodě, ekosystémy, lidské aktivity a problémy životního prostředí, příroda jako předmět kresby a malby, krajinomalba, rozvíjení smyslové citlivosti, tvorba v přírodním prostředí, techniky práce s přírodninami, vyjádření procesuálních a kvalitativních proměn přírodního prostředí
- tělesná výchova: pohyb a zdraví člověka, vliv prostředí na vlastní zdraví a zdraví ostatních, hygiena a bezpečnost při sportu, při pobytu v přírodě, přírodní prostředí jako zdroj relaxace, turistika a pobyt v přírodě, ochrana organismu před škodlivými látkami
- práce s laboratorní technikou: bezpečnost práce a zásady první pomoci, práce s lupou, práce s binokulární lupou, práce s mikroskopem, práce s laboratorní technikou
- výchova ke zdraví: biologie člověka, výživa a zdraví, pitný režim, toxikomanie, ochrana vodních zdrojů, TUR, hladomor, nedostatek pitné vody na Zemi, znečišťování ovzduší, rizika ohrožující zdraví člověka a jejich prevence

V Organizačním řádu školy, školním řádu není EVVO zachycena. Pro potřeby EVVO dokument pouze zdůrazňuje zákaz užívání psychotropních a jiných škodlivých látek v prostorách školy a napomáhá tak prevenci jejich zneužívání.

GVN má dále zpracován tzv. minimální preventivní program určený k organizaci práce školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů. V dokumentu není EVVO explicitně zmíněna. Některá témata, která jsou předmětem práce pedagogických pracovníků školy v rámci preventivního programu však korespondují s cíli školy v oblasti EVVO. Jedním z nich je například zdravý životní styl, který je také zachycen ve ŠVP. GVN organizuje v jednotlivých ročních aktivitách zaměřené na prevenci sociálně patologických jevů u žáků školy. Jde především o aktivity diskusní a přednáškové formy.

Od září školního roku 2007/2008 probíhá na škole autoevaluace, která má za cíl především zkvalitnit nabízené služby žákům.

Škola je od školního roku 2007/2008 zapojena do celostátního programu SEV Pavučina M.R.K.E.V.

Součástí výroční zprávy GVN je také vyhodnocení plnění dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO.

Analýza stávajících dokumentů školy vzhledem k EVVO přinesla zjištění, že problematika EVVO je zakotvena jen v některých oficiálních dokumentech školy, a to jen částečně.

Metodologie zpracování dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO

Tvorba dlouhodobých cílů školy byla provedena s využitím několika různých pedagogických metod. Byly zvoleny výzkumné postupy a strategie, které vycházejí od reality, tedy mají empirický základ, a ústí k co možná nejpresnějšímu popisu stávajícího stavu, který je pak základem pro další plánování v oblasti EVVO. Metodologie tvorby a zpracování dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO se také opírala o základní myšleny tzv. strategického plánování, které jsou podrobně rozebrány v . Byly použity tyto výzkumné metody a postupy zpracování empirických dat:

- Pozorování zaměřené na dlouhodobé sledování změn názorů a postojů učitelů a žáků na témata environmentální výchovy; pozorování probíhalo buď při výuce, nebo při konzultacích s učiteli.
- Rozhovor³ ke zjišťování aktuálních názorů a představ pedagogických pracovníků a žáků na témata environmentální výchovy a jejich interpretace ve výuce na škole.
- Řízené i volné diskuse současně více osob, zde především učitelů školy, při zvlášť svolaných „poradách“ ke společným otázkám EVVO na škole.
- Brainstorming byl využit při diskusích učitelů ke generování souboru názorů k dané otázce EVVO.
- SWOT analýza byla využita při analýze podmínek školy pro stanovení dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO.
- Jednorázové dotazníkové šetření učitelům a každoroční dotazníkové šetření žákům školy.

Strategické směry rozvoje EVVO na škole

Z výsledků provedených analýz byly formulovány následující strategické směry rozvoje EVVO na škole, které se staly základem pro formulaci vizí školy v oblasti EVVO a jsou naplňovány dílčími cíli školy v oblasti prostředků zabezpečení realizace EVVO:

Strategický směr A

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta žáků GVN v podobě rozvíjení klíčových kompetencí definovaných v RVP G zaměřených na vybraná témata EVVO.

Strategický směr A naplňuje hlavní cíle výuky EVVO na gymnáziu podle ŠVP.

Garant: koordinátor EVVO, učitelé školy

Strategický směr B

Strategický směr B naplňuje ekologický rozměr hlavních priorit školy ve výchově a vzdělávání, ekologizace provozu školy.

Garant: učitelé jednotlivých vyučovacích předmětů ve spolupráci s koordinátorem EVVO, všichni zaměstnanci školy, vedení školy

³ Rozhovor byl použit v souladu s pojetím PRŮCHY, WALTEROVÉ a MAREŠE (, s. 203).

Vize školy v oblasti EVVO

Z výše stanovených strategických směrů rozvoje EVVO na škole byly sestaveny tzv. vize školy v oblasti EVVO.

- 1) Absolvent GVN Jindřichův Hradec má základní nezbytné znalosti a dovednosti týkající se podstatných ekologických témat doby z globálního i lokálního hlediska a citlivě vnímá základní problémy života člověka na Zemi. Své znalosti a dovednosti umí využít při ochraně životního prostředí. Kvalita nabytých znalostí umožňuje žáku pokračovat ve studiu oboru ekologie a příbuzných oborů na VOŠ a VŠ ekologii blízkého zaměření.
- 2) GVN nabízí žákům díky kvalitnímu materiálnímu, technickému, prostorovému a finančnímu zázemí a díky rozvíjejícím se společným aktivitám s ostatními institucemi působícími v oblasti EVVO během studia širokou nabídku vzdělávacích aktivit v oblasti EVVO (EVVO v rámci výuky jednotlivým předmětům, projekty, zájmové vzdělávání žáků apod.).
- 3) Zaměstnanci (pedagogičtí i nepedagogičtí) jednají v prostředí školy a při všech aktivitách (i mimo školu) žákům příkladným způsobem v duchu trvale udržitelného rozvoje, aktivně se podílejí na svém dalším vzdělávání v oblasti EVVO a konkrétně podporují ekologizaci provozu školy, s cílem dosáhnout statutu EKOŠKOLA.
- 4) Na GVN se postupně daří realizovat opatření ekologizace provozu školy a provoz školy je tak vzhledem ke stávajícím technickým a provozním možnostem ekologicky nenáročný.

Vize byly prodiskutovány s učiteli a vedením školy při závěrečné pedagogické radě ve školním roce 2008/2009.

Školní program EVVO na období 2009-2019

Dlouhodobé cíle školy v oblasti EVVO

Školní program EVVO obsahuje relativně neměnné a závazné cíle, které si škola klade v této oblasti výchovy a vzdělávání za úkol splnit ve zvoleném období.

Z počáteční (pracovní) podoby školního programu EVVO, která se vykristalizovala především z vizí školy v oblasti EVVO, byly po kritické diskusi mezi učiteli vytvořeny tyto dlouhodobé cíle školy v oblasti EVVO:

1) Výchovně-vzdělávací cíle EVVO a výstupy.

Žáci školy jsou komplexně a pravidelně vzděláváni ve vybraných aktuálních tématech EVVO s důrazem na poznávání přírodního i umělého životního prostředí člověka a na poznávání vztahu člověka k němu a jsou vedeni k dodržování principů trvale udržitelného života.

2) Postupná ekologizace provozu školy.

V provozu školy se prosazují opatření vedoucí k úsporám energií.

Dlouhodobé cíle byly formulovány především s ohledem na zaměření školy, tj. s ohledem na všeobecné vzdělávání žáků příprava na studium na vyšších odborných a vysokých školách. Dlouhodobé cíle EVVO obsahově navazují na ŠVP NOVA DOMUS a krajskou koncepci EVVO Jihočeského kraje. Dlouhodobé cíle školy byly formulovány na období deset let. Předpokládá se však, že v okamžiku, kdy dojde k podstatným změnám v chodu školy (jako například organizace výuky, způsob řízení apod.), proběhne vhodná úprava stanovených cílů. S dlouhodobými cíli školy budou pravidelně seznamováni žáci prvního ročníku v obou studijních oborech.

Dlouhodobé cíle školy v oblasti EVVO byly na doporučení koordinátora EVVO na škole schváleny pedagogickou radou školy na závěrečné pedagogické radě ve školním roce 2008/2009 v srpnu 2009.

Ekologizace provozu školy

Úkoly školy v oblasti ekologizace jejího provozu jsou dlouhodobého charakteru a většina z nich finančně velmi náročná.

V rámci ekologizace provozu školy bude prosazováno:

- Zlepšení efektivity a logistiky třídění odpadů, které vznikají v provozu školy
- Opatření vedoucí k úsporám energií (voda, elektrická energie, plyn)
- Opatření vedoucí ke snížení spotřeby pracovního materiálu (např. papír)
- Využívání ekologicky šetrných výrobků v provozu školy (čistící prostředky)
- Rekonstrukce starých a výstavba nových budov, které budou součástí komplexu

objektů GVN

- Instalace solárního systému na ohřev TUV
- Úspory tepla plynoucí z instalace nových oken a dveří postupně v celé budově

GVN

- Zlepšení izolačních vlastností pláště budovy GVN – instalace nových oken ve všech prostorách budovy, zateplení budovy školy

Kompetence EVVO rozvíjené podle stanovených cílů EVVO na GVN

Lze rozlišit celkem tři druhy kompetencí, které budou cíli, kterých je potřeba u žáků v rámci výuky EVVO dosáhnout:

- kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální: využívat a rozvíjet kvality kooperativních a komunikačních dovedností jako prostředku pro řešení problémů životního prostředí v regionu Jindřichohradecka, v rámci ČR a celého světa, pokoušet se nacházet a uvažovat o pozitivních či negativních různých variantách řešení problémů životního prostředí v regionu Jindřichohradecka, v rámci ČR a celého světa,

nácvik

získávání

a kritické posouzení informací o životním prostředí,

- kompetence pracovní: praktické dovednosti pro chování a pobyt člověka v přírodě v regionu Jindřichohradecko, zacházení s přírodou v duchu trvale udržitelného rozvoje v regionu Jindřichohradecko,

- kompetence občanské: poznávání a nácvik praktické ochrany přírodního a kulturního bohatství regionu Jindřichohradecko a regionu Jižní Čechy, poznávání a nácvik účasti

ve veřejných diskusích a rozhodovacích procesech o využívání krajiny, uplatňování principů udržitelného způsobu života v občanském a pracovním prostředí člověka v místě bydliště, nácvik projevů pokory, úcty k životu ve všech jeho formách a k přírodním hodnotám, které neumí vytvořit člověk.

Průřezová témata vztahující se k EVVO podle ŠVP NOVA DOMUS

ŠVP NOVA DOMUS obsahuje tato průřezová témata vztahující se k EVVO na škole:

▪ ekosystémy▪ základní podmínky života▪ lidské aktivity a problémy životního prostředí▪ vztah člověka k prostředí▪ člověk a příroda

Všechna témata prolínají všemi ročníky.

K naplňování dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO přispívají také další průřezová témata jako člověk a společnost, člověk a zdraví, umění a kultura. Více na straně 8.

Prostředky k zabezpečení dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO

Prostředky k zabezpečení dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO rozumím soubor všech nástrojů výukového procesu, které mohou dopomoci k naplňování stanovených dlouhodobých cílů školy. Jsou jimi především dostupné metody a formy výuky, aktivity a činnosti ve výuce, doplněné o další možnosti, jako například exkurze, kurzy apod. V obecné rovině jde o motivace a poskytnutí příležitostí k dosažení znalostí, dovedností, postojů a návyků k ochraně a zlepšování stavu životního prostředí, k fixaci postojů a hodnot vedoucích k trvale udržitelnému způsobu života.⁴

K jednotlivým cílům školy v oblasti EVVO jsou v následující tabulce uvedeny prostředky jejich dosahování, které jsou na GVN preferovány.

⁴ Více v 18.

Dlouhodobé cíle školy v oblasti EVVO:	Prostředky k dosahování dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO:
<p>1) Výchovně-vzdělávací cíle EVVO a výstupy. Žáci školy jsou komplexně a pravidelně vzdělávání v aktuálních tématech EVVO s důrazem na poznávání přírodního i umělého životního prostředí člověka, na poznávání vztahu člověka k němu a jsou vedeni k dodržování principů trvale udržitelného života.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>výukové metody</u>: vysvětlování, přednáška odborníka na zvolené téma, práce s textem, pozorování, diskuse, inscenační metody (přebírání rolí), didaktické hry, brainstorming, projektová výuka: školní ekologický projekt, výuka podporovaná počítačem, práce s přírodními materiály ▪ <u>výukové formy</u>: frontální výuka, komunitní kruh, individuální výuka, skupinová výuka, kolektivní výuka, vycházka, exkurze, speciálně organizované kurzy – jedno- a vícedenní pobyty žáků v přírodním prostředí, aktivity na principu „učení se praxí“, činnostní vyučování, aktivity na školním pozemku, školní zahradě, mimo školu ▪ <u>ostatní aktivity</u>: sledování výukových filmů s ekologickou tematikou a diskuse k nim, programy CEV, návštěva muzeí, galerií, ekoakce pořádané jinými školními institucemi, účast žáků na olympiádách z biologie a ekologie
<p>2) Ekologizace provozu školy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spolupráce se žáky ▪ spolupráce mezi zaměstnanci školy ▪ pozorování, diskuse, didaktické hry, brainstorming, projektová výuka, exkurze, speciálně organizované kurzy, spolupráce s vybranými institucemi ▪ DVPP

Materiálně-technické zabezpečení dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO

Dlouhodobý cíl EVVO	Materiálně-technické prostředky
1	Odborná literatura s ekologickou tematikou, propagační materiály, DVD- a videonahrávky filmů s ekologickou tematikou, materiály ze seminářů a školení Počítačová technika, notebook, přenosný dataprojektor Praktická ekologie – spolupráce s Občanským sdružením na ochranu krajiny a přírody v povodí Hamerského potoka – Hamerský potok, http://www.hamerskypotok.cz/ Materiálně-technické prostředky plynoucí ze spolupráce s městem Jindřichův Hradec (Ing. Petr Hesoun), KÚ Jihočeského kraje, SEV Materiály distribuované v rámci rozesílky M.R.K.E.V.
2	Odborná literatura s ekologickou tematikou, propagační materiály, materiály ze seminářů a školení, materiály plynoucí ze spolupráce s odbornými firmami zabývajícími se úsporami energií Technická zařízení naplňující cíl snižování energetické náročnosti provozu školy (solární systém na ohřev TUV)

Hodnocení naplňování dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO

Plnění dlouhodobých cílů školy bude provedeno vždy po uplynutí doby, na kterou byly cíle naplánovány. Nejbližší termín vyhodnocení plnění dlouhodobých cílů školy je na konci školního roku 2019/2020. Hodnocení naplňování dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO bude shrnuto do zprávy, která bude obsahovat vyhodnocení výsledků použitých hodnotících metod.

Dlouhodobý cíl EVVO	Způsob hodnocení	Objektivně ověřitelný ukazatel (indikátor dlouhodobého cíle EVVO)
1	Testová metoda Statistické šetření	Účast žáků na akcích konaných v rámci EVVO Meziroční srovnání výsledků dotazníkového šetření u žáků posledních ročníků Počet škol, resp. žáků, kteří se zúčastnili připraveného projektu. Počet absolvovaných vzdělávacích aktivit zaměstnanců školy
2	Zpráva	Úspěšnost realizace opatření ke snižování energetické náročnosti provozu GVN

Spolupráce s ostatními organizátory aktivit EVVO

GVN dlouhodobě spolupracuje s řadou institucí a sdružení. V oblasti EVVO spolupracuje především s těmito institucemi:

- Občanské sdružení na ochranu krajiny a přírody v povodí Hamerského potoka – Hamerský potok (Ing. Petr Hesoun, RNDr. Jan Pokorný, CSc., Ing. Jiří Dvořák)
- Krajský úřad v Českých Budějovicích (Ing. Libuše Jozková)
- Městský úřad v Jindřichově Hradci, odbor životního prostředí (Ing. Petr Hesoun), odbor školství, mládeže a tělovýchovy (PhDr. Jitka Čechová)

Výběrově GVN spolupracuje s těmito institucemi:

- CEGV Cassiopeia, České Budějovice
- EkoWATT-Centrum pro obnovitelné zdroje a úspory energie, České Budějovice
- Calla-Sdružení na záchranu prostředí, České Budějovice
- Skupina ČEZ, a.s. Zelená energie, Praha
- Rybářství Jindřichův Hradec, Ing. Jan Holický
- Vodovody a kanalizace, a.s.
- Český červený kříž, Jindřichův Hradec
- Pedagogická centra

Škola je zařazena do sítě škol M.R.K.E.V.

Pravidla spolupráce koordinátora EVVO s vedením školy, pedagogickým sborem a širší veřejností

Práce koordinátora EVVO na škole se řídí Metodickým pokynem k environmentálnímu vzdělávání, výchově a osvětě ve školách a školských zařízeních (MŠMT 2001).

Podoba spolupráce koordinátora EVVO s vedením školy a pedagogickým sborem je v případě Gymnázia V. Nováka ovlivněna především vysokým počtem žáků, početně velkým pedagogickým sborem, zaměřením školy na všeobecné vzdělávání žáků a konečně právní formou společnosti. Nemá význam formulovat direktivní pravidla charakterizující spolupráci koordinátora s ostatními spolupracovníky. Především osobnost koordinátora a jeho pedagogické a manažerské schopnosti a dovednosti mohou spoluvytvářet vyhovující podmínky pro navození plodné spolupráce s učiteli a vedením školy.

Na základě dosavadních zkušeností bude spolupráce koordinátora EVVO s vedením školy i nadále probíhat formou nepravidelných schůzek koordinátora s ředitelem školy nebo jeho zástupcem, při kterých koordinátor navrhuje akce EVVO a způsoby jejich realizace. Každá navržená akce je prodiskutována z hlediska organizačního, personálního, cílové skupiny apod. Nezanedbatelné je hledisko finanční. Koordinátor se vždy snaží o návrhy takových akcí EVVO, které významným způsobem nezatíží rozpočet školy.

Spolupráce koordinátora s pedagogickým sborem probíhá formou četných nepravidelných organizovaných setkání s jednotlivými učiteli nebo širšími skupinami učitelů, při kterých je diskutován především obsah vybraných témat EVVO v jednotlivých vyučovacích předmětech a způsob jejich promítnutí do výuky včetně formy realizace. Učitelům je individuálně nabízena účast na připravených akcích a jsou žádáni o jejich podporu u žáků. Na závěr školního roku koordinátor s učiteli diskutuje zkušenosti z promítnutí jednotlivých témat do výuky a společně navrhuje úpravy ročního realizačního plánu EVVO pro další školní rok. Koordinátor vede a aktualizuje knihu nabídek DVPP v oblasti EVVO pro učitele. Nabídky jsou k dispozici ve složce umístěné v hlavní sborovně na snadno dostupném místě.

Spolupráce koordinátora s rodiči žáků má své těžiště v komunikaci s nimi. Koordinátor EVVO informuje rodiče o plánovaných akcích EVVO a žádá je o souhlas účasti jejich dětí na nich. Rodiče i široká veřejnost mají možnost sledovat kalendář akcí školy na internetových stránkách. Na závěr příslušného školního roku je na nich také k dispozici zpráva o plnění programu EVVO na škole.

Koordinátor komunikuje také s ostatními pracovníky školy, kterými jsou pracovníci zajišťující úklid prostor gymnázia, školník a zaměstnanci školní jídelny. Spolupráce koordinátora s těmito lidmi probíhá při zajištění akcí EVVO, při dodržování hygienických podmínek, v souvislosti s ekologizací provozu školy apod.

Spolupráce koordinátora EVVO probíhá také s metodikem prevence sociálně patologických jevů. Cíle aktivit EVVO lze tak po dohodě s metodikem rozšířit i o cíle práce ve škole v oblasti prevence sociálně patologických jevů.

Ze širší veřejnosti čerpá koordinátor odborníky v oblasti ekologie a příbuzných oborů, spolupracuje s organizacemi zabývajícími se ochranou přírody a krajiny a dalšími například vzdělávacími institucemi při realizaci jednotlivých akcí EVVO. Koordinátor „pěstuje“ kontakty s místními médii a snaží se jejich prostřednictvím informovat veřejnost o „eko-dění“ na škole.

Návrhy implementace dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO do oficiálních dokumentů školy

Dlouhodobé cíle školy v oblasti EVVO i aktuální roční realizační plán školy v oblasti EVVO nejsou z pohledu vedení školy považovány za oficiální dokumenty školy a slouží pouze vnitřní potřebě. Dlouhodobé cíle školy v oblasti EVVO jsou přílohou ke školnímu vzdělávacímu programu NOVA DOMUS 01/2007 pro osmileté i čtyřleté všeobecné studium.

Implementace dlouhodobých cílů školy v oblasti EVVO je prováděna kontinuálně po diskusi s vedením školy vždy při změně stávajících dokumentů školy. Cíle školy v oblasti EVVO jsou promítnuty především do školního vzdělávacího programu, velmi okrajově pak do školního a provozního řádu.

Vzdělávání pedagogických a nepedagogických pracovníků školy v oblasti EVVO

Vzdělávání pedagogických a nepedagogických pracovníků GVN v oblasti EVVO probíhá podle těchto zásad:

- Koordinátor EVVO informuje pedagogické i nepedagogické pracovníky školy o aktuální nabídce vzdělávacích akcí. Děje se tak prostřednictvím setkání s učiteli a aktualizováním pořadače s nabídkami akcí EVVO, který je umístěn ve sborovně.
- Vzdělávací akce EVVO, kterých se učitelé zúčastňují v rámci DVPP, jsou v souladu s aktuálním školním programem EVVO. Na vzdělávací akci je vysílá ředitel školy. Podmínky účasti učitele na vzdělávací akci se řídí platnými předpisy.

Výběr z použité literatury

- [1] GAVORA, P. *Výzkumné metody v pedagogice*. Brno : Paido, 1996. 130 s. ISBN 80-85931-15-X.
- [2] GRECMANOVÁ, H. - HOLOUŠOVÁ, D. - URBANOVSKÁ, E. *Obecná pedagogika I*. 1. vydání. Olomouc : Nakladatelství HANEX Olomouc, 1997. 231 s. ISBN 80-85783-20-7.
- [3] GRECMANOVÁ, H., et. al. *Obecná pedagogika II*. 1. vyd. Olomouc : Nakladatelství HANEX, 1998. 192 s. ISBN 80-85783-24-X.
- [4] HOUŠKA, T. *Škola je hra*. Praha : vydal T. Houška, 1993. 259 s. ISBN 80-900704-9-3.
- [5] HUNTEROVÁ, M. *Účinné vyučování v kostce*. 1. vydání. Praha : Portál, 1999. 101 s. ISBN 80-7178-220-3.
- [6] KALHOUS, Z. - OBST, O. *Školní didaktika*. 1. vydání. Praha : Portál, 2002. 448 s. ISBN 80-7178-253-X.
- [7] KAŽMIERSKI, T., PELCL, P. *Projektové a strategické plánování pro neziskové organizace*. Praha: Regionální environmentální centrum Česká republika, centrum pro komunitní práci, 2003. 57 s.
- [8] LOKŠOVÁ, I. - LOKŠA, J. *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*. 1. vydání. Praha : Portál, 1999. 208 s. ISBN 80-7178-205-X.
- [9] MAŇÁK, J. - ŠVEC, V. *Výukové metody*. Brno : Paido, 2003. 219 s. ISBN 80-7315-039-5.
- [10] *MŠMT Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha*. Praha : Ústav pro informace ve vzdělávání – nakladatelství Tauris, 2001. 98 s. ISBN 80-211-0372-8.
- [11] *MŠMT Metodický pokyn MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO)*. MŠMT ČR, 2008.
- [12] PETTY, G. *Moderní vyučování*. 3. vydání. Praha : Portál, 2004, s. 36-37. 384 s. ISBN 80-7178-978-X.
- [13] PRŮCHA, J. - WALTEROVÁ, E. - MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 3., rozšířené a aktualizované vydání. Praha : Portál, 2001. 328 s. ISBN 80-7178-579-2.
- [14] *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. Praha: VÚP, 2007.
- [15] SLAVÍK, J. *Hodnocení v současné škole*. 1. vydání. Praha : Portál, 1999. 190 s. ISBN 80-7178-262-9.
- [16] *Standard základního vzdělávání*. MŠMT, 1995. [Standard_ZV.zip] [online]. [cit. 2005-12-01]. URL: <<http://www.msmt.cz>>.
- [17] STRAUSS, A. – CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu*. 1. vydání. Boskovice : ALBERT, 1999. 228 s. ISBN 80-85834-60-X.